

Het beste van twee systemen

Vaste meststoffen in bigbags goedkoper en gemakkelijker

Er zijn twee leveranciers van bigbags: het Multifeed systeem van Haifa (links) en het Quadruplex systeem van Yara (rechts).

TEKST: MARLEEN ARKESTEIJN

BEELD: MARLEEN ARKESTEIJN EN ERIC VAN HOUTEN

Wie besluit over te stappen op 'bigbags' met vaste meststoffen kan kiezen uit twee systemen: het Multifeed systeem van Haifa Chemicals en het Quadruplex systeem van Yara (voorheen Hydro-Agri). De keuze is teelt- en karakterafhankelijk.

Tot ongeveer drie jaar geleden waren er grofweg twee systemen van bemesten: met vaste meststoffen in zakjes van 25 kilo of met vloeibare meststoffen. Voordeel van werken met vloeibare meststoffen is dat het flexibel, milieu- en arbeidsvriendelijk is. Nadeel is dat het zeker 20 procent duurder is dan de vaste meststoffen. Een keuze voor bigbags met vaste meststoffen biedt het beste van twee systemen: het gemak van de een en de lagere prijs van de ander. Bovendien hoeft je niet te investeren in een vaak prijzige doseerunit.

Belangrijkste aanpassing bij de overgang op bigbags is de aanschaf van grotere A- en B-bakken met een inhoud van minimaal 7000 liter, een heftruck voor het optillen van de bigbags en genoeg hoogte en ruimte voor het werken met de heftruck. Telers die kiezen voor bigbags hebben tevens een roerwerk nodig om de meststoffen door te roeren.

Multifeed

Haifa Chemicals was de eerste die met het Multifeed-systeem in bigbags een nieuw

pad insloeg. Zij hebben inmiddels drie teeltseizoenen ervaring. Bij dit systeem krijgt de tuinder op recept een kant en klare hoeveelheid meststoffen aangeleverd. "Op basis van de analyse van het substraat en het matwater wordt een voedingsrecept samengesteld. De teler moet de analysegegevens met de daarvoor ontwikkelde software invoeren in zijn computer en sturen naar de Multifeed-dealer, die het automatisch met ons afstemt. Wij vullen op een speciaal daarvoor ontwikkelde doseerunit de bigbags af," vertelt Marc van Oers, sales manager bij Haifa Chemicals. "Laatste stap is dat de tuinder op zijn bedrijf één bigbag oppakt, boven zijn A-bak of B-bak houdt, opensnijdt, leeg laat lopen in de bak en er water bij laat lopen. De bigbags voor de A- en B-bakken zijn strikt van elkaar gescheiden door kleurcoderingen. A is geel, B is groen."

"Belangrijk zijn twee dingen: foutloos wer-

Vervolg op pagina 56 >

— voedingsrecept

— kleurcode

Vaste meststoffen in bigbags goedkoper en gemakkelijker

“Bigbags werken gemakkelijk”

Kwekerij Jos Kouwenhoven heeft twee vestigingen in 's-Gravenzande met 'Tasty Tom' tomaten. Op het ene bedrijf wordt gewerkt met vloeibare meststoffen, op het andere met Multifeed-bigbags van Haifa Chemicals.

Toen op het bedrijf in Bagijneland twee jaar geleden werd nieuwgebouwd, stonden Jos Kouwenhoven en zijn bedrijfsleider Dick van Velden opnieuw voor de keuze van vloeibare of vaste meststoffen. “We hebben gekozen voor bigbags, omdat het goedkoper is en plezieriger werkt dan het oude systeem van 25 kilo baaltjes. Je hangt een zak boven de uitstroombopening, geeft er met een mes een jaap in en je bent klaar,” vertelt bedrijfsleider Dick van Velden.

In de A-bak gaat vloeibare kalksalpeter. In de B-bak gaat een bigbag van 1000 kilo.

“Balen van 1000 kilo zijn het voordeligst. We bestellen altijd vier tot vijf dagen van tevoren, zodat we geen extra kosten hoeven maken omdat het eerder moet komen. Per keer bestellen we meestal vijf tot zeven zakken tegelijk.”

Dick van Velden vindt het geen nadeel dat hij niet zo snel kan switchen van mengsel. “Ik kan meer of minder vloeibare kalksalpeter bijmengen. En als ik bijvoorbeeld 100 kilo kalisalpeter extra wil, doe ik er vier kleine zakjes bij. In de praktijk stuur ik weinig bij. Alleen in de winter en het voorjaar wissel ik nog wel eens van schema.”

Bedrijfsleider Dick van Velden: “We hebben gekozen voor bigbags omdat het goedkoper is en plezieriger werkt.”

ken, door controlepunten gedurende het traject en stiptheid. Als een tuinder de bigbags binnen twee dagen wil, moeten ze er niet over drie dagen zijn. Doordat de teler een kant-en-klaar mengsel krijgt, is er geen kans op vergissing op het bedrijf bij het zelf klaarmaken van de bakken.”

Groenten én bloemen

De kosten variëren met het bestelgedrag van de klant. Bepalend voor de uiteindelijke kostprijs zijn de grootte van de bigbag, het aantal bigbags dat in één keer wordt besteld en de leveringssnelheid. “Eén bigbag van 400 kilo binnen twee dagen afleveren is in verhouding duurder dan 24 bigbags van 1000 kilo over vier dagen bezorgen. De grootte van de bigbag is het meest kostprijsbepalend. Wie big-

bags van 1000 kilo bestelt, is slechts 5 procent duurder uit dan met meststoffen in 25 kilo zakjes. Uitgaande van een uurloon van 20 à 25 Euro, is dit ongeveer de hoeveelheid bespaarde arbeid als je met Multifeed werkt.”

De ‘kleinste’ klant heeft een bedrijf van 1,5 hectare. Vanaf ongeveer 2 hectare is het systeem zeker goed toepasbaar, volgens Marc van Oers.

Het systeem is om marketing-technische reden het eerst geïntroduceerd in de groenten. Sinds het afgelopen seizoen is er ook vraag uit de bloemenhoek, met name chrysanten en rozen.

“Tendens is dat 30 à 40 procent van de telers met het Multifeed-systeem kiest voor bigbags voor de A- en B-bak. De rest werkt met een bigbag voor de B-bak en vloeibare kalksalpeter in de A-bak. Vloeibare kalksalpeter is vergelijkbaar in prijs met vaste kalksalpeter. Het wordt met name door telers met een ammoniumvrij schema gekozen,” aldus Marc van Oers.

Yara

Met het Quadruplex-systeem van Yara-Benelux is nog maar één teeltseizoen ervaring. De meststoffen zitten in afzonderlijke, verpakkingen met een etiket wat erin zit. Alleen de hoofdmeststoffen zitten in bigbags. Kali- en kalksalpeter zitten in verpakkingen van respectievelijk 500 en 600 kilo, bitterzout in een 250 kilo- en monokalifosfaat in een 200 kilo-verpakking. Deze staan gewoon op voorraad. De overige meststoffen zitten in 25 kilo zakjes.

“Aan de hand van een bijgeleverd berekeningsprogramma voor de computer, kan de teler na invulling van zijn bakgrootte en het gewenste bemestingsschema zien hoeveel hij van de verschillende meststoffen nodig heeft om zijn A- of B-bak te vullen. Dat is hetzelfde zoals hij gewend was bij de vloeibare meststoffen,” vertelt Cees de Bakker, meststofspecialist bij Yara.

Groot voordeel boven de traditionele zakjes met vaste meststoffen is de tijdwinst en het aanmaakgemak. “Je gaat uit van een vaste basis in bigbags, aangevuld met 25 kilo zakjes. Je snijdt nu 10 zakken open in plaats van vroeger 120 à 150. Voordeel is dat de kweker flexibel blijft. Hij kan iedere dag bepalen hoe zijn mengsel eruit gaat zien en daarop sturen door extra zakjes van een bepaalde meststof toe te voegen of weg te laten.”

Nadeel is dat er nog steeds moet worden getild. “In de praktijk gaat het om vier à vijf kleine zakjes en vier tot vijf bigbags. Vroeger waren dat 120 tot 150 zakjes.”

Vooral groentetelers

Volgens Cees de Bakker hebben tot nog toe vooral groentetelers voor dit systeem gekozen, omdat zij de meeste vrijheid willen om snel te kunnen wisselen. Vooral vrucht-

— tijdwinst

— kant en klaar

“Doorslag voor ons was de lagere prijs.”

Jaap Keijzer en zijn zoon Jeroen hebben twee tomatenbedrijven, een in De Lier en een in Vierpolders. Op het nieuwe bedrijf in Vierpolders werken ze sinds twee maanden met het nieuwe Quadruplex bigbag-systeem van Yara.

“We telen in De Lier en Vierpolders tomaten. Wij waren al vloeibare klanten van Brinkman in De Lier. Toen we, vanwege de kostprijs, al interesse toonden voor vaste meststoffen in bigbags kwam Brinkman met dit systeem. De A-bak met calciumnitraat blijft vloeibaar. In de tijd dat de A-bak volloopt, heb ik voldoende tijd om vier kleine bigbags in de B-bak te legen en met een beetje zakgoed aan te vullen,” vertelt Jeroen Keijzer.

Hij erkent dat het iets meer werk is dan het vloeibare én het Multifeed-systeem. “Doorslag voor ons is, dat de prijs lager is en je kunt bij het Quadruplex systeem nog kleine aanpassingen doen. Maar als de prijs geen rol zou spelen, kozen wij gewoon weer voor vloeibaar.”

Jaap en Jeroen Keijzer zijn vanwege de kosten overgestapt op het Quadruplex bigbag systeem van leverancier Brinkman.

groentetelers, van met name tomaat en komkommer op steenwol, hebben die wens. De kosten van het Quadruplex-systeem zijn niet hoger dan die van de 25 kilo zakken. Cees de Bakker blijft dosering van vloeibare meststoffen voor de moderne glastuinbouw zien als technisch beste systeem om mee te werken. "Onder druk van de prijs kiest een aantal telers toch voor vaste meststoffen in grote zakken. Een kweker moet zich echter realiseren dat de bemestingskosten maar een paar procent van de kostprijs uitmaken."

vloeibare —
meststoffen

Vergelijking

DLV-adviser Taeke Dijkstra ziet in beide bigbag-systemen een antwoord op de voorgaande systemen. Nadeel van het Multifeed-systeem vindt hij dat het niet mogelijk is om via een monster te zien of er inderdaad de goede meststoffen in zitten, maar pas ná oplossing in het vat. "Juist in een tijd van tracking&tracing bij de diverse keurmerken is dit een gemis," vindt hij. De DLV-adviser voegt er wel aan toe, dat er in de praktijk maar weinig klachten zijn. Ander gegeven is dat het minder flexibel is. "Dit zal voor de ene teler zwaarder wegen dan voor de andere, maar als je binnen drie dagen iets anders kan krijgen, is dit geen probleem."

tracking —
en tracing

Voordeel van het Quadruplex-systeem van Yara is dat het overzichtelijk en herkenbaar is. Voordeel en tegelijk nadeel is dat de teler zelf kan bijsturen met kleine zakjes. "Het is een flexibel systeem, maar arbeidstechnisch is het een beetje terug naar af."

Naast de bulk aan meststoffen ontkom je volgens Dijkstra niet aan een deel vloeibare meststoffen. Ammoniumnitraat zal altijd vloeibaar moeten worden ingekocht. Vloeibaar salpeterzuur en kaliloog zijn nodig voor de pH-correctie. Dit heeft onder andere te maken met waterontsmettings-systemen die worden schoongemaakt met salpeterzuur.

Nu al is er een trend naar vloeibare kalksalpeter. Voor de toekomst voorziet Taeke Dijkstra een systeem waarbij de basismeststoffen in bigbags worden aangeleverd en de rest als vloeibare meststoffen.

Samenvatting

Vaste meststoffen in bigbags zijn goedkoper dan vloeibare meststoffen en werken gemakkelijker dan het oude systeem in 25 kilo baaltjes. Er zijn twee systemen op de markt: het Multifeed systeem van Haifa Chemicals en het Quadruplex systeem van Yara. Beide systemen hebben voor- en nadelen.

Jetlag

Net geland op Schiphol na een 10-daagse rondreis door Canada en de VS. Tijdens mijn reis heb ik een aantal bedrijven aangedaan en ook de Canadian Greenhouse Conference in Toronto bezocht. Deze conferentie is eigenlijk de Oost-Canadese

tegenhanger van de Horti Fair in het klein. Het zijn een paar honderd stands, allemaal veel bescheidener van omvang dan wij in Amsterdam gewend zijn. Maar evengoed twee dagen lang een levendige ontmoetingsplaats, waar kwekers en leveranciers netwerken en contacten onderhouden. Vaak wordt hier de basis gelegd voor de zaken die de komende jaren gedaan gaan worden.

Iedere bezoeker draagt een badge met daarop zijn eigen naam en bedrijfsnaam. Dit werkt heel prettig en verhelderend. Dat zou ook op de Horti Fair niet misstaan.

Door deze badges werd mij snel duidelijk dat ook in dit gebied veel ondernemingen Hollandse roots hebben. Navraag leert dat we vaak al met een tweede of derde generatie immigranten te maken hebben, maar de binding is er nog steeds.

Nederland is nog steeds tuinbouwland nummer 1 en velen zullen dan ook begin november de Horti Fair bezoeken. Hier komt men graag voor over, vaak gecombineerd met een aantal bezoeken aan collega bedrijven en aan verwanten. Om vervolgens weer snel terug te vliegen.

Men kijkt wat meewarig naar Nederland, ook als tuinbouwland. Men vraagt zich oprecht af hoe je in staat bent in Nederland een bedrijf in de benen te houden met de torenhoge sociale lasten, de steeds knellender regelgeving op het gebied van milieu, arbeidsrecht en planologie.

"Jullie maken je wel heel erg druk voor een te klein resultaat," zo typeerde een 15 jaar geleden geëmigreerde bloemenkweker de situatie treffend. "En sociaal gezien zou ik echt niet willen ruilen, het is hier schoner en veiliger."

Hieruit kan ik maar één conclusie trekken. Alle onderzoeken waaruit blijkt dat het welzijn in Nederland zo geweldig is en dat wij een van de gelukkigste volkjes ter wereld zijn, gelden mogelijk voor die groepen in de samenleving, die comfortabel op de bagagedrager zitten. Maar ze gelden zeker niet voor ondernemers en aanjagers van het zo geroemde midden- en kleinbedrijf, de basis van onze economische kracht.

Die jetlag heeft volgens mij niets met tijdsverschil te maken.

Peter Klapwijk,
teeltadviseur en tomatenteler in Monster
Peter@greenq.nl